СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLI. Ч. 27. Джерзи Сити, Н. Дж., пятниця, 3 лютого 1933. VOL. XLI. No. 27. Jersey City, N. J., Friday, February 3, 1933. THREE CENTS.

ДОМАГАЄТЬСЯ ЗАКОННОЇ ОХОРОНИ МІНІМАЛЬНОЇ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТНІ

НЮ ЙОРК. — Д-р Івелін Борнс, професор економії в Колюмбійськім університеті, каже, що треба законною дорогою здержати обнижування заробітних платень у промислі. Конкуренція змушує промисловців до чимраз дешевших виробів і то коштом робітничого заробітку.

Через те економічні відносини не поліпшаються, а тільки погіршаються. І тому маємо тепер до діла з такими випадками, що дівчина заробляє в пекарні 93 центи на тиждень, а витрачує $1 на їзду до роботи. Це було в одній фабриці в Пенсилвенії. В тім самім стейті заплачено дівчині в одній фабриці за вшиття 200 кишень до штанів 23 центи. Знов інші дівчата платять агенціям по $10 за винайдення роботи і заки відроблять ту суму вже їх звільняють з роботи.

Супроти того, каже Борнс, мусить бути законно назначене мінімум заробітної платні, як і число годин. В такий спосіб усунеться щодо цього конкуренцію між підприємствами. А це знову відібється добре на боротьбі з депресією.

ОБІДИ ЗА 5 І ПІВ ЦЕНТА.

ГЕРИСБУРҐ. — Ґовернор і місіс Пиншо дали обід у честь жінки новообраного президента держави, місіс Френклин Рузвелт. Обід на 50 осіб коштував $2.72. Виходить, що обід на одну особу коштував 5 і пів цента.

ФОНД НА ПІДНЕСЕННЯ МОРАЛІ БЕЗРОБІТНИХ.

НЮ ЙОРК. — Карнеґійська Корпорація передала „Емердженсі Унемплоймент Риліф Комiті оф Ню Йорк" $100,000, призначених на те, щоби піддержати безробітних морально.

Тою акцією буде займатися Джан Ерскін, президент „Джуілард Скул оф Мюзик".

Ерскін каже, що це, що вони хочуть розпочати, буде новиною. Це буде досвід, досі ще ніким не практикований в Америці. Ціла акція буде звернена на те, щоби безробітний пізнав себе, зрозумів теперішнє положення, позбувся меляхолії й був здібний до нової праці в нових обставинах. Разом з тим будуть старатися доповнити технічне чи яке інше знання безробітних, ознакомивши їх з новими методами. Крім того дбатимуть і про відповідну духову й фізичну розривку для безробітних.

Є це свого роду науковий досвід.

КАТОЛИКИ ЗА ДОПОМОГУ СВОМУ УНІВЕРСИТЕТОВИ.

НЮ ЙОРК. — В клюбі Лицарів Колюмба зійшлися духовні й світські католицькі провідники і радили над акцією допомоги католицькому університетови в Америці. Казали, що католицький університет є найкращою опорою демократизму. Він теж не допускає до закорінення в Америці соціялістичних та комуністичних ідей, які є противні католицькій церкві.

ЗАВЗЯТА ВІЙНА В ЧАКО.

БУЕНОС АЙРЕС. — Д-р Артур Еліот, американський місіонар у Параґваю, пише в листі, що назагал у світі не здають собі справи з того, що війна між Параґваєм і Болівією потягає за собою кроваві жертви. Люди тисячами гинуть не тільки від куль, але й від голоду і недуг. Місто Асуншіон перемінилось у шпиталь. Тесаме треба сказати про школи і церкви.

ЖІНКИ ПРОТИ ЗМЕНШЕННЯ ДОВГІВ І ВИЗНАННЯ РОСІЇ.

ВАШИНГТОН.— „Ди Віменс Пейтріотік Конференс", на яку прибули здебільша делегатки, котрі належать до організації „Дотерс оф Америкен Рівольюшен", заявилися проти того, щоби Злучені Держави зменшили европейським державам воєнні довги. Візвали теж державу взяти під більшу контролю каледжі й інші школи, по яких учителі вщіплюють в американську молодь соціялістичні й комуністичні теорії. В резолюції організація домагається від усіх учителів в Америці зложення присяги вірности американській державі. Знову в іншій резолюції організація заявилася проти визнання совітів з боку Америки, як теж за збільшення американської торговельної фльоти.

КОМУНІСТИЧНА ДЕМОНСТРАЦІЯ.

НЮ ЙОРК. — Коло 2,000 членів „Нідл Трейд Воркерс Індостріел Юніон" демонстрували проти нестерпучих відносин у кравецькім промислі. Бесідники взивали до одного фронту й уідали на інші робітничі організації, що не хочуть іти рука в руку з комуністами.

ДЕРЖАВА І БЕЗРОБІТТЯ.

НЮ ЙОРК. — Фелікс Франкфуртер, професор Гарвардського університету, приятель і дорадник новообраного президента Рузвелта, каже, що держава мусить негайно взятися за акцію заради безробіття. Федеральний уряд мусить допомогти знайти працю безробітним, і то в першу чергу при помочі широко розгалуженого пляну розбудови краю.

КНИЖКИ ПО 10 КОПІЙОК ЗА КІЛЬО.

У Радянському Союзі друкують масами книжки, масами їх розсилають, продають і читають. Але цей „масовізм" має деякі своєрідні риси, невідомі в інших культурних краях. „Вечерная Москва" приносить таку цікаву інформацію про розсилку книжок. Більшість державних видавництв має умову з комісаріятом освіти на доставу книжок. Згідно з цією умовою за книжки, висилані за післяплатою приватним особам, гроші стягає почта; коли почта не знайде адресата, має книжку звернути до філії державного видавництва. Але почтові уряди не мають часу на таку канцелярщину і просто завертають пакети до центральної почти в Москві, де знову урядовці не мають часу ними займатись. Так росте гора пакетів і ціла бібліотека. А що почта не має місця на міліонову бібліотеку і що центральне видавництво дістає гроші за одно видання гуртом від комісаріяту освіти, то книжки продають на папір. (На масло не можуть, бо стільки масла у СРСР нема). Нові повісти, словники, підручники, скинені на одну стирту, продає почта по 10 копійок за... кільо.

ПАПСЬКИЙ СЕСТРІНОК.

Святіший отець іменував свого сестрінка, інж. Франка Рітті, предсідником центральної ради управи ватиканського міста. Ця управа, яку може призначувати та розвязувати тільки сам папа, є дорадчим тілом церковної держави у всіх важніших справах. Предсідник і члени тієї ради не мусять бути ватиканськими громадянами.

ГРАБУНКОВИЙ НАПАД НА ЖУРНАЛІСТА В БЕРЛІНІ.

Незвичайно смілий напад виконано на особі американського журналіста, Бернарда Рибака. Ранком вертався Рибак з якогось бенкету. На дорозі напав його злочинець у масці і під загрозою револьвера приказав підняти руки вгору і станути під стіною. Бандит заграбив 220 долярів готівки, годинник, пару вартісних предметів, а також зміст умови з одною американською агенцією. Напасник по вчинку пропав без сліду.

ВЧЕНИЙ У КРАТЕРІ СТРОМБОЛІ.

З Неаполю повідомляють про незвичайно смілий учинок професора Кірнера, який полягав на тому, що згаданий професор при помочі вогнетревалої линви спустився вниз кратеру вулькану Стромболі аж до поверхні плинної ляви. Кірнер убрався у спеціяльну одіж з асбесту й послугувався відповідно сконструованим апаратом з киснем, щоб охоронитися перед трійливими газами. Цей учений ствердив, що лява у плинному стані має температуру вище 1000 ступнів Цельзія.

СМЕРТЬ У КАМЕНОЛОМІ.

В Глиняній Наварії під Львовом у фабриці вапна висаджували динамітом камінь. Коли один вибух не вдався, директор фабрики Шльосман підійшов до скали й вдарив її джаґаном. В тій же хвилині величний камінний бльок упав йому на голову і убив його на місці.

50,000 РОБІТНИКІВ З ПОЛЬЩІ МУСЯТЬ ПОКИНУТИ ФРАНЦІЮ.

Представник французького міністерства праці заявив в останніх днях делеґації робітничих організацій, що впродовж цьогорічної зими коло 50,000 робітників з Польщі мусять покинути Францію. Станеться це у висліді заряджень, які обмежують працю чужинців. Кошти повороту тих робітників до Польщі будуть покривані зі спеціяльного фонду французького міністерства внутрішніх справ, призначеного на відсилку до границі видалених робітників. Робітники, які походять з Польщі й призначені до видалення, дістануть у відповідних урядах залізничі білєти до Збоншина.

АРЕШТУВАЛИ ЗАСТУПНИКА КАПІТАНА ҐДИНСЬКОЇ ПРИСТАНІ.

Польські часописи принесли вістку, що в Ґдині арештували заступника капітана тамошньої пристані, Іґн. Антоневича. Йому закидають шантаж на директорії фірми „Атлянтік", Мосевічеви. Кажуть, що й фірма „Атлянтік" вела шкідливі для держави махінації.

ОХОРОНА АВТОРІВ У ФРАНЦІЇ.

Досі у французькому законодавстві нема точних статтей, що зясовують права автора супроти видавця. Коли міністром народньої освіти став Де Монзі, великий книголюбець і бібліофіл, рішив він доповнити цю недостачу і вніс у парляменті відповідний проєкт. Цей проєкт має на меті оборонити права автора. Видавець, що купує рукопис, може видати його тільки як книжку, або видрукувати у журналі свого видавництва. Умова автора з видавцем не дає автоматично видавцеви права передати рукопис до театру, кіна або вжити його до інших цілей. Право перекладу на чужі мови має також тільки автор, не видавець. Коли автор відступає якенебудь із тих прав видавцеви, тоді мусить зазначити це в умові. Відомо, що французькі автори дістають крім гонорару за продажу твору відсотки від кожного проданого примірника. Згідно з новим законопроєктом видавці будуть зобовязані давати що року авторам рахунок про продані примірники і докази, що фактично стільки продали.

ШИБЕНИЦЯ В БЕРЕЖАНАХ.

В окружному суді в Бережанах відбулася нагла розправа проти Болеслава Кірша та його батька Станислава, що допустилися грабункового вбивства на родині Джусів. Болеслав Кірш признався до злочину, зізнаючи, що вбив 5-кілевим тягаром чоловіка та жінку, а батько стояв на чатах. Опісля спакували заграблені річі і вивезли фірою. Молодого Кірша засудили на кару смерти, а справу його батька передали звичайному судови. Засудженого повісили.

ЗЛОДІЙ УБИВНИКОМ.

До курника Івана Яремчака в Рихтичах, пов. Дрогобич, дісталися в ночі злодії. Почувше господар і підчас погоні за злодіями дістав стріл у груди, від якого згинув на місці. Поліція арештувала Миколу Кравця, який стане мабуть перед наглим судом.

ВЕЛИЧЕЗНИЙ СПАДОК ДЛЯ УКРАЇНЦІВ.

Час від часу стрічається в польській пресі голоси про великий процес, який ведеться в Барцельоні в справі спадку по сестрі папи Пія IX. Процес той добігає до кінця. Сестра папи походила з давної шляхотської родини графів Мастаї деля Ферeті. Обоє з папою посідали в Барцельоні палату грандів і безмежні лятифундії. Вартість усього маєтку оцінюють на 2 міліони фунтів стерлінґів. Побіч інших спадкоємців підіймає претенсії до того великого спадку п. Іван Стрільбицький, залізничний урядник руху, мешкаючий у Букачівцях. І. Стрільбицький є в простій лінії правнуком сестри папи, графянки Марії Мастай деля Фереті, яка пізнала на двірськім балі в Барцельоні молодого еміґранта Івана Стрільбицького. Молоді півралися і вкороці вернулись до родинних дібр Стрільбицького в Галичині.

І. Стрільбицький посідає грамоти і копії метрик, з яких видно, що його прадід був одружений з Марією Мастай деля Фереті і помер у часі холєри 1855, як гр.-кат. парох у Гуйську коло Добромиля. З того подружа походив Іван Стрільбицький, гр. кат. парох громади Текуча коло Коломиї. Він помер 1882 р., полишаючи трох синів: Володимира, Льва, Антона і 2 доньки. Лев Стрільбецький мешкає тепер у Текучій і числить 82 роки. Антін Стрільбецький полишив шестеро дітей, між котрими є як найстарший Іван Стрільбицький з Букачовець. Як правнук, має правні претенсії до великого маєтку. Добігаючий до кінця процес бере корисний оборот, так, що можна надіятися, що часть кольосального спадку прийде й українській родині.

НЕЧИСТА ПАРТІЯ.

У 1933 р., як повідомляють із Москви, підготовляють радикальне перечищення комуністичної партії. Перший такий „іспит" відбувся у 1921 р., коли партія мала 700,000 членів; виключила з неї тоді 175,000. У 1928 р., коли партія мала 1,300,000 членів, прогнали з неї 260,000. Тепер вона ще сильніша, бо має 2 міліони 500 тисяч одновірців, але з цього пів міліона явно непрацівних, яких треба буде позбутись. Партійні місцеві організації дістали від центрального Комітету наказ не приймати нових членів. Нове „перечищення" спрямоване головно проти правих елементів, неприхильних Сталінови.

НАГЛИЙ СУД У ЛОДЗІ.

З Лодзі повідомляють, про дальші висліди доходжень, які веде слідча влада в справі таємних бомбових замахів. Виявляється, що арештований Кухцяк признався до вини і назвав своїх спільників. На підставі тих зізнань арештовано 18 осіб. Владі вдалося викрити справців, наслідком того, що між Кухцяком та його товаришами виринула суперечка за поділ грошей, призначених як винагорода за виконання замаху. Кухцяк домагався, щоби йому віддали всі гроші, бо він з небезпекою для свого життя підложив бомби під воєвідство й маґістрат. Кухцяк і його товариші стануть перед наглим судом. Кухцяк був знаний як діяч НПР правиці.

НІМЕЦЬКИЙ ПАРЛЯМЕНТ РОЗВЯЗАНО

БЕРЛІН (Німеччина). — Тому, що Гітлер не мав бажаної підтримки від групи центру в райхстаґу, який за кілька днів мав почати свої засідання, президент Гінденбурґ розвязав парлямент і призначив нові вибори на 4 березня. Це вже будуть пяті вибори за останні два роки. Разом з тим буде також розвязаний пруський сойм. Нові вибори в Прусії будуть переведені разом з державними виборами. Цим способом Гітлер сподівається здобути собі потрібну більшість голосів у парляменті і в соймі.

Думають, що за кілька днів Гітлер оголосить комуністичну партію поза законом і пічне переслідування комуністів. В першій своїй публичній промові, як канцлер, Гітлер виступив рішучо проти комуністичного руху й заявив, що ніщо не може зрівнятися з тією руїною й нещастям, яке моглиб принести Німеччині й Европі комуністи, колиб вони хоч на кілька місяців прийшли до влади в Німеччині. Разом з тим поширюється гадка, що Гітлер зірве торговельний договір з комуністичною Росією й перерве з нею дипломатичний звязок. На цьому стоїть сам канцлер і його заступник, фон Папен. Противиться цьому міністер економії й торговлі Гуґенберґ та міністер заграничних справ, барон фон Нойрат.

Новий міністер війни, генерал фон Бльомберґ, у першому свому наказі до військ заявив, що він приложить усі зусилля, щоби німецька армія в найкоротшому часі була готова на 100% до оборони своєї держави. З цього ясно, що він, не оглядаючись ні на що, буде збільшувати армію та удосконалювати її боєздатність. Загальний страйк робітництва, до якого кликала комуністична партія, не вдався. Комуністичні газети разом з офіціозом партії, „Роте Фане", тимчасом припинені владою.

РОСІЯ Й АНГЛІЯ ПОЧАЛИ СВІТОВУ ВІЙНУ.

ДОРН (Голяндія). — Перший раз опубліковано деякі документи з секретного архіву бувшого кайзера Вільгельма, який тепер проживає тут на вигнанню. З цих документів виходить, що кайзер обвинувачує Англію та Росію в розпочаттю війни в 1914 році. Англія, не заявивши, що вона буде невтральною й не виступить по стороні Росії, дала тим заохоту Миколі Другому розпочати війну.

Бувший російський цар оголосив мобілізацію своєї армії в той час, коли кайзер уже почав був робити старання, щоб Австрія й Сербія залагодили свій конфлікт мирним способом.

РУМУНСЬКІ РОБІТНИКИ РОЗГРОМИЛИ КОНТОРУ „СТЕНДАРД ОЙЛ КО."

ПЛОЄШТИ (Румунія). — Робітники місцевої нафтової копальні, що належить до американської компанії „Стендард Ойл Ко.", врядили демонстрацію проти зменшення заробітної платні та проти звільнення 4,000 робітників з робіт. Коли демонстранти стали наближатися до контори компанії, то жандарми старалися їх не допускати туди. З того вивязалася крівава бійка.

При помочі кінноти демонстрантів розігнано, залишаючи тяжко покаліченими 15 жандармів та 20 робітників. Арештовано 250 робітників, яких тепер ставлять перед суд за демонстрацію й розгром американської контори. В районі Плоєштів оголошено виїмковий стан охорони. Війська стоять на поготівлі, готові кождого часу припинити нові робітничі заворушення.

ЯПОНІЯ СТАВИТЬ СВОЇ УМОВИ ЛІЗІ НАЦІЙ.

ТОКІО (Японія). — Після наради з найстаршим політиком, Соя, та за згодою імператора, міністер справ закордонних, Ушіда, післав до Женеви японським делеґатам при Лізі Націй інструкцію, в котрій подав умови японського уряду, на яких Японія може лишитися далі в Лізі Націй. Інструкції ці торкаються справи Манджурії. Коли Ліґа Націй переведе в цій справі іншу ухвалу, небажану для Японії, то Японія покине її.

КИТАЙСЬКА АРМІЯ ЗАМЕРЗАЄ.

ШАНҐГАЙ (Китай). — Воєнний міністер нанкінського уряду повідомляє свій уряд, що китайська армія в провінції Джеґол, як реґулярна так і добровільна, одягнена дуже зле. При морозах нижче зера люди замерзають. Японська армія, навпаки, одягнена дуже добре й разом з тим багато ліпше узброєна ніж китайська.

Хоч на північ Китаю й у Джеґолю зібрано понад 100,000 китайської армії, то годі сподіватися, що вона буде в стані оборонити Джеґол.

СЕРБСЬКИЙ КОРОЛЬ БОЇТЬСЯ НАПАДУ ІТАЛІЇ.

БІЛГОРОД (Югославія). — З поворотом короля Александра з Букарешту почались арешти політичних лідерів у Югославії. Арештують усіх лідерів не-Сербів. Кажуть, що це робиться тому, що король Александер боїться нападу Італії весною на Югославію й тому він хоче рішучими заходами підтримати внутрішній спокій.

Думають, що Румунія обіцяла Югославії підтримку в її війні проти Італії, за що Югославія зобовязалася підтримати Румунію в Бесарабії та взагалі на її східних кордонах.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Ситі і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.
За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Тел. „Свободи": Mongomery 5-0498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 5-1838.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

РЕФОРМА У ПЕРЕЛОМОВУ ХВИЛЮ

Членство У. Н. Союза виявило організаційним порядком свою волю і заявилося за допущення в нашій організації переміни старого роду обезпечення на новий.

Справа та зістала з формального боку вирішена згідно з приписами статута організації. Та на тім не кінець. Нам залежить не тільки на формальності. Ми не тільки дбаємо за те, щоби були заховані мертві параграфи статута. І нам замало того, що в нас є принята демократична засада, що більшість рішає.

А замало нам того всього тому, що ми звязуємо з У. Н. Союзом не тільки асекурацію наших членів, але й національну ідею, а з нею і такі справи, які звязані з будучністю нашої імміграції в Америці. Саме тепер ми знайшлись у такім положеню, що нам приходиться переводити ревізію цілого життя нашої імміграції, коли хочемо, щоб її український характер був далі задержаний та щоб наше молоде покоління держалося наших організацій і до них приступало.

Тому саме та реформа, яку У. Н. Союз управнений тепер перевести, не надається навіть до порівнання з тими всіми реформами, які досі У. Н. Союз переводив. Бо давніми часами, якби ті реформи не були, вони могли в найгіршім разі потрясти основами якоїсь одної організації в Америці, хочби й такої як У. Н. Союз. Але позатим потрясенням українське життя було би плило собі далі. Була би прибувала далі нова старокраєва імміграція, а та була би змушена держатися своїх старих організацій, або закладати нові, подібні до старих. Та тепер настали інші часи. Імміграції зі старого краю нема і не буде. І нам треба розбудовувати наше національне життя в Америці, спираючись тільки на наші старі організації й на наше молоде покоління. Памятаймо, що другого У. Н. Союза ми вже не будем в силі збудувати. Тому треба його пильнувати, ним дорожити, його розбудовувати і модернізувати в такий спосіб, щоб забезпечити йому істнування під фінансовим і національним оглядом.

Тому треба нам усім, що мали чи маємо ще які сумніви супроти реформи, оту справу ще раз добре передумати і провірити. Бо тільки тоді зрозуміємо, що реформа прийшла до нас у велику історичну хвилю, коли рішається доля майбутнього нашої імміграції, та що вона є для нашого власного добра.

Корнило Устиянович.

СТРІЧА З ІРЛЯНДСЬКИМ НЕЗАЛЕЖНИКОМ

Епізод з 1873 р.

„Я стояв перед образом Матейка „Король Баторій під Псковом", а стояв умучений і зголомшений всіми тими чудами цивілізації, винаходів і штуки, що їх бачив на виставі, і тяжка дума давила мою голову: „І ти може чим тут похвалився, і не один Українець попри тебе... Та нема у нас проводу, нема голови з любовю до свого ані у Юра, ані в Народнім Домі, ані в Ставропигії, яка вивела б українські таланти в люди на славу і честь свого народу... Чи будемо ми коли світити чимнебудь між народами? Чи зможемо стати по при них? А мусимо, мусимо, бо коли не зможемо, то хочби-ми й обтряслися з Польщі і Москви позбулися, то попадемо в рабство тяжче, гірше — в рабство індустрії і капіталу чужинців..."

І коли я так думав, наблизився до мене чоловічок малий, коренастий, з остримы, видатними рисами, рудим волоссям, і запитався ломаною німеччиною, що представляє той малюнок, на який я дивився. Я оповів йому і між нами завязалася розмова. Та якже мене здивувало, що він, подаючи себе за сина Зеленого Острову, він, католик і громадянин Великої Британії, почав хвалити і величати Москалів і російський уряд.

Впало слово по слові і я довідався від нього, що він і многі його краяни такою великою палають ненавистю до Англійців, що раді би війни їх з Росією і побіди Москалів над Великою Британією. Він розпитував про Росію і про мою народність, а я повчив його, наскільки це можна було вчинити немногими словами, і уявнив йому нашу сумну долю.

„І ви ще можете казати, що ваша доля сумна?" — заговорив він хмурно по хвилі. „Не варт той народ — вибачайте — жити, що має землю під ногами, має кусник хліба і свою рідну мову в роті, свою віру і свою народню літературу, — а ще нарікає на долю і не вірить в свою будучність! Що ви почали би, коли вам було би так, як нам? Англійці видерли нам землю. Англійці зробили нас своїми паріясами, Англійці утяли нам язик наш, взяли нам мову, мені навіть видерли назвище стариннє і славне, — все взяли, все, а ми ще не падем у відчай, ще маємо надію, не хочемо і не будемо Англійцями! А коли всі наші змагання будуть даремні, то — згадайте моє слово — ми кинемо тій змії, що нас живцем пожирає, таку страву в її ненаситне черевище, що від неї трісне". Свою гнівну річ прорвав він англійськими — мені незрозумілими проклонами і фразами, — і така лють скакала з його очей, що мені і чудно і лячно було дивитись на нього.

Я зробив кілька замітів і старався його успокоїти, бо ми йшли Пратером, а люди на нас озиралися, гадаючи, що ми сваримося, однак він нетерпеливо перервав мої виводи і сказав злобно і гірко усміхаючись: „Ви того не розумієте і будете аж тоді добрим патріотом, коли пізнаєте, що то значить — не мати землі, не мати мови, а чути і знати, що ється народом копаним, наче собака, ногою".

(„Рідна Школа").

ВИХОВАННЯ ДО СТАРОЇ ДИСЦИПЛІНИ Й ДО НОВОЇ

Якщо родичі вважають, що цілю виховання є навчити дитину слухати сліпо, то вони будуть виховувати дитину інакше, ніж виховують родичі, які вважають цілю виховання навчити дитину кермувати сама собою.

Родичі, що вважають сліпий послух за ціль виховання, будуть уважати найкращим виховуючим середником страшення дитини, а найкращим способом страшення — тілесну кару. Цими способами вони будуть здушувати всякі прояви дитини зробити щось такого, що не відповідає поняттю родичів про добре заховання. Так вони думають упоювати добрі звичаї через страх перед наслідками непослуху приказам родичів.

Родичі, котрі вважають, що добре вихованою є та дитина, яка без приказу із зовні сама знає, як добре заховуватися, будуть робити все, що дитині дає нагоду збудувати в своїй душі ту силу, яка веде її на добру дорогу. Вони не здержують дитини від усяких кроків страхом, але дають дитині якнайбільше нагоди кермуватись собою, дають їй якнайбільше нагоди до такої діяльности, що вона не повстає проти бажань родичів.

Коли дитина зробить щось такого, що це йде проти бажання родичів, то родичі не накидаються сейчас на неї з карою, а вперед розслідують, звідки й чому дитина заховується так, як вона заховується, чому дитина не слухає, щойно потім пробують направити лихо.

Нове виховання не значить, що воно не признає послуху або дисципліни, як це часто представляють люди, які держаться старих понять виховання. Цим людям здається, що послух і дисципліна не годяться з волею й свободою. Їм здається, що послух і дисципліна виключають свободу, а свобода виключає послух. І в цім власне є найтяжча помилка: дисципліна й послух неконче значить відбирати свободу, а свобода не конче означає брак послуху й карности. В тім власне, як погодити з собою ці два стремління, лежить трудність доброго виховання. Дитина потребує навчитись послуху, щоби могла скористати з надбань і досвіду родичів, але вона мусить теж уміти йти відважно за стремліннями своєї душі та розвивати їх здорово через здорову діяльність.

Ніщо не шкодить дитині так дуже, як половинна правда. Найгірше шкодять дитині вихованням ті родичі, що вчули лиш одну половину правди. З одного боку родичі, які всю цілъ виховання бачать у сліпому послусі, а з другого боку ті, які все виховання бачать у полишенню дітям повної, необмеженої свободи, які дають дитині рости так свобідно, як кепський господар дає бурянови рости на своїм полі. І одна й друга похибка дають у результаті нещасливих людей, а нещасливі люди все нездисципліновані самолюби.

Ось так під дисципліною розуміють у нових часах не безграничне обмежування дитини згори, вищою силою. Нова дисципліна бере під увагу не тільки волю родичів, але й стремління дитини. Вона веде дитину до розвивання вроджених таланів, додає охоти розвивати ті звички, які є приняті суспільністю, та скріплює в дитині стремління здержувати в собі своєю власною силою ті поступки, які громадянство признає за небажані.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ.

Сен Луіс, Мо., Комітет Листопадового Свята. — Всі дописи до газети треба слати на адресу редакції, а не канцелярії Союза. Тепер газета засипана звітами про свята, про ріжні збірки, коляду й т. п. Тому приходиться довго чекати, поки прийде черга на допис, а крім того дописи містяться не лише по черзі, але й відповідно до можности вмістити їх до газети, коли дозволяє місце.

МІТІНГИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ПАТЕРСОН, Н. ДЖ. Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 64, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячний мітінг відбудеться в суботу, 4 лютого, в годині 7.30 ввечір, в галі під ч. 435 Мейн ул. Проситься усіх членів прибути на означений час. Буде вибір делегата на 18 конвенцію У. Н. Союза, а також інші важні справи. — Т. Габрилович, пр.; С. Ничка, кас.; І. Ількович, секр.

ПОЖИВНА ВАРТІСТЬ ГОРІХІВ.

Горіхи мають 17 до 20 процентів білковини (що є лпші від білковин звіринних), 55 до 62 процентів товщів і 17 до 18 процентів цукру та інших вуглеводнів, отже склад горіхів похожий на мясо. Одначе горіхи мають першенство над мясом. Товщ з горіхів це легкий, приємно-запашний олій, що легко вичищується (перемінюється), отже є легко стравний. Оріхи мають теж у собі багато так званих ензимів, які помагають при травленні товщів, так і білковин, а які лише в сирних стравах. Сира білковина горіхів є теж стравніша та поживніша ніж варена білковина мяса. По горіхах не осідає в тілі мочевий квас — як по мясі. Добре є для жінок у тяжі їсти багато горіхів, щоби мали багато молока. Поручають теж горіхи тим, хто хоче мати густе та блискуче волосся. Найпоживніші з горіхів є волоські та ліскові. Найменше поживности мають бурські горішки. Поживні є теж кокосові горіхи та південно-африканські, звані коля, з яких виробляють горошинки (пігулки) на скріплення нервів.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

ЧЕТВЕРТА ЗАПОВІДЬ

Оповідання за Анценгрубером.

(6)

— Які? Не знаю. Я гадав, чи не знаєте що про вашого хлопця?

— Я не знаю нічого. Я гадав, що ви знаєте щось про нього і прийшли сказати мені.

— Відкиж я можу знати?

— Я гадаю, що як він хотів де залізти і сховатися, то найліпше було би йому у вас. Йому не було би зле і не було би скучно з вашою Ганкою.

— Ваш язик поганий, сусідо! Моя Ганка не з тих.

— Яка вона, мені байдуже. Коли би він був у вас, то будьте ласка переказати йому, що може й на віки лишитися там, де він є. Я за ним цілком не тужу і в господарстві дам собі раду й без нього.

— У нас його нема, впевняю вас. Як ще вчора, вертаючися з косою до хати, по дорозі балакав з Ганкою, так дотепер ніхто з нас не бачив його. Хтось з вашої челяди сказав комусь, що він вчора в ту зливу пішов кудись і в хаті не ночував. В селі ніхто не бачив його. Ні в ночи, ні нині. Де він мг би бути?

— Під землю не провалився. Не пропаде. Колись він таки знов зявиться між нами. Лихе не згине.

— Я гадаю, що не згине. Та що буде, як він вернеться?

— Щож мало би бути? Буде не що інше, як те, що раньше бувало.

— Ви маєте тверду голову упертюха!

— Моїм сином ви цілком не потребуєте журитися.

— Я вашим сином цілком не журюся. Мене турбує доля моєї власної дитини. Ваш син мою Ганку звів з розуму.

— Добре, що мій син звів її лише з розуму, бо інший може інакше зробив би... Ви й вашою донькою не журіться. Вона була обережна. Все мала пару. Як пропаде один, то вона спарується з другим.

— Що? Ви будете знеславляти чужі діти?! Розумніше було би, як би ліпше пильнували свої власні! Треба вам було свого власного сина виховати ліпше, на чесного парубка! Що він тепер, той ваш синочок? Волокита! Ви не повинні були пустити його від себе. Се не лиш моя думка. Всі в селі кажуть так. Всі стоять за Луця проти вас. Ві звели його. Ви звели його, але беруть так, як між людьми здавна водиться.

— Нехай беруть, як хочуть! Я не знав, що він буде такий дурний і такий... поганець. Люди може хочуть, щоби я смердюхови і якійсь там дав ціле моє господарство і сам пішов з торбами? Луць знає дуже добре, що його тут жде, як би тепер прийшов. Знаючи се, не приходить і не прийде смердюх!

Сусід зміркував, що Гощак справді не знає, де син; зміркував, що старий не попустить. Хоч троха оба погаркалися, Бокула таки взяв пилу і пішов. Пила не дуже була йому потрібна, бо мав свою, хоч троха меншу. По більшу пішов тільки тому, щоби на випадок потреби знов була оправдана причина поступити до сусіда будьтоби тільки на те, щоби віддати пилу. Втративши всяку надію на Луця Гощацька, Бокула від Гощака пішов просто до Юречка жадати, щоби його Кіндрат негайно звінчався з Ганкою.

Луць справді не вернувся. Зате до громадського уряду прийшло урядове письмо про те, що Луць Гощак зголосився добровільно до війська, до чого потрібний дозвіл батька і деякі документи. Ціле село збіглося, всі радили Гощакові, щоби сина до війська не пустив, коли має право виреклямувати його.

— Як можна запропащувати свою власну кров?! — казали люди. — Такого батька без розуму і без серця ще ніхто не бачив і не чув про такого! — казала Ганка Бокули.

— Люди, не втикайтеся до того! — відповідав старий Гощак. — Не втикайтеся, бо се йому, ні тим, що на нього плюють, не поможе. Я сказав, що не реклямую його. Моє слово є словом. Як хотів, так нехай має. Як постелив собі, так буде спати... Правду кажучи, мій син зробив так, як я був би зробив мому батькові... не інакше!

Старий затявся, сина ні виреклямував і син лишився у війську. Ганка втратила всяку надію, що Луць Гощак з нею ожениться. Кіндрат Юречко втратив надію, що Луць увільнить його від Ганки. Батько Ганки втратив надію ввесь свій маєток спасти для сина. Від хвилі, коли Луць щез з села, Кіндрат став Ганку оминати. Пару днів полювала на нього, та ніяк не могла зійтися з ним. Зробила в хаті пекло батькам. Бокула знов побіг до Юречків і в їх хаті зробив пекло. Обставав при тім, щоби їх син Кіндрат зараз звінчався з його донькою. Старий Юречко повторив холодно й рішучо:

— Аж тоді, коли половину свого маєтку перепишете на вашу Ганку і на нашого Кіндрата!

Не було іншої ради, як зробити так. Вже на другу днину поїхали до нотаря і за тиждень було весілля. Довідавшись, що сталося, старий Гощак подумав:

— Як і до тебе прийде вість про се, що Ганка так скоро віддалася саме за того Кіндрата, то подякуєш мені, що я тебе спас від такої жінки.

Старий Гощак зробив добре для себе, добре для сина. Не його була вина, що син втік до війська і що йому може не було солодко було там. Він міг був лишитися дома і знайти собі якусь гідну дівчину. Зате не добру прислугу старий зробив іншим батькам в селі. Скоро лиш якому смердюхови забаглось оженитися і загарбати батьківський маєток, спихаючи батьків на дно нужди, то синок зараз грозив батькови:

— Як не вволиш мою волю, то зроблю так, як зробив Луць Гощака!

Тато й мама боялися втратити сина. Потерпали, що при війську змарнується. Щоби до того не прийшло і щоби люди не докоряли, вони будьтоби будуть ліпшими батьками як був безсердечний Гощак, ішли на поневірку у власній хаті, або й на жебри.

Хоч Гощак був відстрашаючим приміром, яким любі дітьми пуджали своїх батьків, то се здоровлю Гощака цілком не шкодило. Минав рік за роком, він все ще був такий жвавий, яким був тоді, коли його син ще не пішов був в світ за очи.

Літо вже пятий раз вернулося. Була ясна, привітлива, весела неділя. Народ вже вийшов був з церкви, бо було полудне. У Гощака полуднували. Миски стояли на лавці під вишнею, коло вікна хати. Лавку обсіла челядь старого Гощака і він сам був там. Фіртка рипнула і на подвіря увійшов фельдвебель цісарських ... Засалютував і крикнув:

— Добре полудне, смачного, тату!

Старий піднявся. Інші здивовані поклали ложки, повитріщували очи, порозявлювали роти.

— Луць! — промовив старий. — То ти? Таки ти! Я все казав, що ти не пропадеш, що колись прийдеш. Ти в саму пору прийшов. Ми щойно засіли до миски. Сідай і ти!

Старий пішов до хати. Виймив з шуфляди стола ложку, якою вже пять літ ніхто не їв. То була ложка Луця. Хоч ложка була чиста, старий сполокав її, витер, заніс і поклав на лавці перед сином. Син всунув шапку в розсоху вишні, присівся і зачав їсти. Тоді й челядь похапала свої ложки.

Коли по обіді батько й син вже були самі, старий Гощак промовив:

— Виглядаєш цілком добре. Хіба дуже зле не було тобі там.

— Стільки, щоби жити, маю. Раньше не було дуже солодко. Тепер вже ліпше.

— Вже лишаєшся дома?

— Ой, ні! Ще маю цілі три роки служби. Тепер трафилося так, що в сих сторонах недалеко відси маємо полеві вправи. Кристаючи з нагоди, я взяв урльоп на сорок і вісім годин, щоби подивитися на вас і ще на декого в селі. Як смеркнеться, відійду. Мушу під ночі бути ногами, як хочу в пору бути в моїй кватирі.

— Лиш на такий короткий час? Тільки на те, щоби подивитися? То ти хіба не потребуєш мене?

— Хіба, що ні. Все те, що мені тепер у війську треба, маю.

— Як маю сказати правду, то і я тебе не потребую тут. По нинішний день не потребував. Покищо я все сам зорудував. Люди бокують від мене. Та мені добре з тим, бо як люди далеко від мене, то ніхто не докучає мені... Може би ти пішов зі мною на обзорини? Побачиш, як то тепер у мене.

Старий став сина водити по обійстю, по полю. Син бачив скрізь зразковий лад.

— Як сам бачиш, — промовив старий, — у мене все на своїм місці, все зроблене, ніщо не занедбане. В цих пятьох роках вартість нашого господарства значно піднеслася.

— То дуже добре, — сказав жовнір. — Тим лекше і тим ліпше можна буде продати.

Старий омертвів, почувши таке. Гадаючи, що не дочув, спитав:

— Що? що? Як ти кажеш?

— Лекше буде продати, — повторив син.

Тепер старий вже увірив, що його вуха ще добре чують.

— Продати? — вибовтав. — Хочеш продати маєток?

— Про се ще пора балакати і думати, — відповів син.

(Далі буде).

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

LET'S GET TOGETHER.

Truly, how many Ukrainians are there in the world?

That is quite a trying question for the person endeavoring to find a suitable answer. We all judge at random stating either a grotesque figure or a very minute one, and when we find how wrong we are, we get fastidious and want to know the **exact** answer. That is, perhaps, the reason why so many people, both in Europe and in America, spend much valuable time and labor on the "Ukrainian Problem". Some of these persons give us figures that are overwhelming, others give us reasonable answers, and still other give us unreasonable answers because of their minutiae, and of course, we do not take any stock in the latter. We know that the Ukrainian nation is well populated.

Professor Zenon Kuzela, of Berlin, made known, on January 1, 1931, that on said date there were 45,128,063 Ukraine-born Ukrainians in the world. It is well to acknowledge Prof. Kuzela's statement as being as near correct as possible because he has spent much time and labor procuring this important information. He also stated that in accordance with European population Ukraine rates sixth (6) in size. Preceding her in consecutive order are: Germany, Poland, England, Italy and France.

It may be here stated, too, that a well known French student of the Ukrainian question in Europe was astonished to find that over forty-five million people speak the Ukrainian language. Let me add that it might surprise him still more if he were to hear all of us younger Ukrainians here, in America, speak the language of our forefathers.

Let us glance at the following table as given by Professor Kuzela and acquaint ourselves with the total number of our people.

I.	a. Soviet Ukraine	23,263,000
	b. Under Soviet, outside of Ukraine	9,664,000
	Western Ukraine	6,798,000
	d. Carpathian Ukraine	658,000
II.	a. United States	750,000
	b. Kanada	400,000
	c. South America	125,000
III.	a. Jugoslavia	45,000
	b. Germany	8,000
	c. France, Belgium, Bulgaria, Denmark	125,000
IV.	a. Asia, Africa, Australia	56,500

Total in the world January 1, 1931, 45,128,063

You will notice that in the United States there are at least 750,000 immigrants from Ukraine. I shall quote a few lines from Dr. Kuzela: "We are a densely populated nation but we accomplish a great deal less than a nation which has only one-tenth the population of Ukraine." What? Why? How so?—are some of the questions you will let fly at me. I'll answer you in just a few well chosen words as to the reason. And they are: Only 58,685 of us are civilized enough to admit we are UKRAINIANS. And nothing else but Ukrainians. Not Russians, Poles, Germans, etc., but what we are: Ukrainians. Why the rest of us are afraid or ashamed to admit we are Ukrainians, is sure beyond me! No doubt, some of you readers will say I'm writing a lot of "bosh." I'll admit it must sound like "bosh" but nevertheless it is true. I hope the following will prove at least a balance to the so-called "bosh."

I can't understand why some of us do things like chat on the sly. We out to know that "bad will out." We will be known as shirkers of our greatest duty. I do not know whether there is any other nation on the face of the globe, which is afraid to speak up for herself. In the 1931 Census 2,900,000 Italians boldly wrote Italy as their home nation; 2,400,000 Jews were not afraid to say their language was Hebrew, and 1,065,000 Poles claimed Poland as their homeland. Shouldn't we take a hint from them?

In closing, let me suggest to you there is a great deal in the Ukrainian race we could be proud of. We should be proud of our great personalities of whom we have quite a few. If you think that the non-Ukrainian people are not aware of these personalities, you would be very much surprised to hear the praises they sing in regard to them. I can assure you in this because my hometown population tips the 3,000 mark and 7 of these families are Ukrainians. I've been asked to tell of many Ukrainian people of note, by people of other nations time and time again. I can gladly say it is indeed a pleasure to yours truly to be able to converse sensibly with them of Ukraine and Ukrainians.

So, let us all be sincere, unafraid and unashamed when we say, "We are Ukrainians," and let us consider ourselves lucky enough to be born Ukrainians.

Rosalie Hatala,
Keansburg, N. J.

—o—

ПАВЛО УГЛИЦЬКИЙ

композитор, дірігент і член „Нешенел Бродкестінґ Компані", диригуватиме орхестрою на виставі опери „МАЗЕПА", дня 4 лютого в Mecca Temple, New York, N. Y.

СЛАВНА ОПЕРА „МАЗЕПА" В НЮ ЙОРКУ.

Вже в суботу матимемо нагоду почути славну оперу „Мазепа". Хтож з нас не знає, хто був Мазепа? Це по Богдані Хмельницькім найславніщий наш український гетьман! Славний він із цього, що хотів свободи й вільности й незалежности України. Він болів серцем над тим, що такий гарний і плодовитий край, край жита і пшениці, наша Україна, підпав під Москву. І тому його ідея, його бажання, його ціле життя були звернені до одного, щоби звільнити Україну зпід Москви і зробити її самостійною державою. Ці ідеї й ці бажання леліють всі Українці і тепер. Тому добре пригадати тепер світлу постать Мазепи. А опера великого композитора Чайковського надається до нього якнайкраще, щоби пригадати нам і Америці ім'я і змагання великого гетьмана України.

Недавно підписав один дописувач в однім український газеті, що був би для нас встид, якби на більш як на 50,000 Українців з Ню Йорку й околиці (коли взяти в рахубу Бруклин, Джерзи Сіті, Асторію, Лонґ Айленд, Йонкерс, Нюарк, Елизабет, Пасейк, Бейон, Перт Ембой, Карстерет та інші) не було кому заповнити оперової салі Мека Темпля.

Я певний, що не тільки Українці, але й чужинці прийдуть, щоби власними очима побачити історію України. І я певний, що ті, що не будуть на виставі, будуть жалувати і викидати собі, чому не були. Я прямо подивляю тих, що взялися за виставу цеї опери в найбільшій по Метрополітен опері галі в Ню Йорку. Цеж величезні кошти оплатити салю, оперових артистів з Метрополітен і інших, а крім того подбати за хор з заводових співаків, орхестру, балет, декорації, костюми і т. д.

Тому ми можемо бути вдячні добр. Д. Чутрови, котрий піднявся цього величанського діла.

Правда, що тепер тяжкі часи. Та я думаю, що які би тяжкі вони не були, ми, Українці, можемо при добрій волі заповнити в один час три такі салі як Мека Темпл, яка вмістить тільки понад 3,000 осіб. І на тикет за $1 чи $1.50 ще нас стати.

Опера „Мазепа" дає нам добру нагоду заманіфестувати, що ми патріотичний і культурний нарід. І я певний, що ми вийдемо з тої манифестації під кождим оглядом побідно.

Любитель опери.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

НЮ БРОНСВИК, Н. ДЖ.

Збірка на Всесвітню Шікаґовську Виставу.

Це 28 вересня 1932 взяв Укр. Амер. Гор. Клюб на своїх річних зборах під розвагу справу Всесвітньої Шікаґовської Вистави, яка має там відбутись цього року, а в якій мають взяти участь і американські Українці.

По довшій і розважній дискусії члени одноголосно прийшли до заключення, що участь Українців у виставі є дуже великої ваги для української справи. Тому, щоби бодай вчасти причинитися до її успіху, вибрано на зборах місцевий Виставовий Комітет, який мав занятися збіркою на ту ціль. До Комітету були вибрані слідуючі члени: Д. Кучавський, М. Василюк і Н. Луців.

Пожертв до 23 січня 1933 зібрано на суму сімдесять долярів ($70), які вже й вислано до головного Виставового Комітету в Шікаґо.

Цю суму зложили слідуючі організації і поодинокі громадяни: Укр.-Амер. Гор. Клюб $25; по 5 дол.: Тов. Запорозька Січ, від. 353 У. Н. С., М. Василюк, Д. Василюк і М. Юрчак; по 3 дол.: Д. Кучевський, Й. Куцак і М. Михайлина; О. Галелюк 2 дол.; по 1 дол.: Ю. Луців, А. Дех, В. Пришляк, В. Бідак, К. Дідур, М. Яремусь, Т. Юрків, Ст. Ковальчук, Р. Беца, Т. Перчишин, М. Плеско, М. Татарин, Я. Резняк і Домініка Сирек.

ЗА У.-А. Г. КЛЮБ:
Д. Кучевський, предс.
М. Василюк, кас.
Н. Луців, секр.

—o—

AMBRIDGE, PA.

Ukrainian Protest Meeting.

The Ukrainian Orthodox Church of Ambridge held on Sunday, January 22, a protest meeting. The meeting opened at two o'clock and was in charge of Rev. O. Мусyk. The church choir opened the meeting with a song „Боже великий".

Miss Mary Halaban, dressed in a beautiful Ukrainian national costume, recited a poem about Ukraine. Many eyes were filled with tears when Mr. John Novekosky, also dressed in the native costume, recited a poem about the fate of Ukraine.

Attorney Mr. Onyshko of Pittsburgh and Mr. Chandoha, of National Word, spoke about the Bilas and Danylyshyn, who gave their lives for their native Ukraine. Mr. Onyshko also read the protest.

Little Anges Zazwirsky, six years of age, recited a poem and received for it great applause.

Sophie Fryk and Bob Lysiak received it also for their recitation.

Our soloist Mrs. B. Onyshko with her marvelous voice sang „Віють вітри". The audience applauded until Mrs. B. Onyshko sang another Ukrainian folk song. Mrs. Chandoha amazed the audience with her recital.

The stage was beautifuly decorated with a grave representing a hero's life gone for his country. There were four soldiers surrounding the grave.

The choir sang a song „Ви жертвою", which was accompanied by Miss Mary Papinchak.

The meeting closed with the choir of the Ukrainian Sitch, leading the audience in singing the Ukrainian National Hymn.

Helen Homziak.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.

На радіо про „свій до свого".

Підчас української години на радіо, влаштованій п. Головатим на стації WDAS, говорив дня 21 січня д-р Володимир Ґалан про наше народнє життя в Филаделфії, а також говорив про те, що причини поневолення нашого народу лежать у його господарській залежности від інших народів. На нашій землі, говорив д-р Ґалан, вся торговля, промисл та навіть орна земля у чужих руках. А й серед нашої еміґрації удержуємо своїми грішми людей нам чужих, а часто і ворога. Ніяка праця серед народу не буде успішна, коли вона не буде оперта на здорових господарських основах, коли торговля, промисл і земля не будуть в руках нашого народу.

А це станеться тоді, коли серед нас не тільки залунає, але прийметься клич „свій до свого". Бо коли нарід розуміє цей клич і коли так поступає, що один другого у його праці підтримує, то гріш остається тоді в наших руках, а наше народнє господарство зростає в силу.

Дуже часто чути нарікання на те, що наша молодь не цікавиться народніми справами, що загал не приходить на збори, чи святочні концерти — а наші бизнесмени від нас відпадають.

Спитаймо тепер себе: Що зробило филаделфійське громадянство, щоби помогти своїй молоді вибитись у світі та добути собі краще життя? Нічого.

Скільки наших бизнесменів жие з нашої еміграції в Филаделфії?

На те останнє питання чув я таку відповідь: „Це дуже поганий бизнесмен, котрий надіється робити бизнес між нашими людьми". А подумаймо, як виглядала би справа, коли би в Филаделфії була українська організація з 5,000 свідомих людей?

Скільки молодих хлопців і дівчат, а навіть і старших могла би така орґанізація примістити в американських підприємствах, урядах, банках, школах чи в стейтовій і міській службі. Памятаймо, що тепер це вже дуже рідкий випадок в Америці, щоби дитина вибилась тільки завдяки своїй здібности і знанню. Тепер треба ще мати „пул".

Треба сили в формі великого капіталу, або в формі організації мас і їх проводу. Тепер у нас нема ні одного ні другого. Тому діти наші, хоч навіть скінчилиб середні і високі школи, не можуть заробити на життя,

Який з цього вихід? Д-р Ґалан відповідає в той спосіб, що взиває всі українські орґанізації вислати своїх представників на загальні збори Злучених А. У. Орґанізацій міста Филаделфії, які відбудуться в неділю, дня 26 лютого ц. р., в годині 7 ввечір, у домі Горожан при 847 Н. Френклин стрів.

На ті наради повинні прийти всі наші бизнесмени та ті громадяни, котрі цікавляться долею своїх дітей. Там ми спільно обговоримо всі ці справи, намітимо спільний шлях і видвигнемо в цілій силі клич „свій до свого".

В Филаделфії є поверх 50 ріжних наших організацій. Поодиноко вони нічого не вдіють, а злучені створять силу, з якою всі будуть числитись. Памятаймо, що наша сила в нас самих. Як ми цеї сили не використаємо для себе і нашого молодого покоління, то інші народи далі будуть з нас користати — як це було досі. **Т. Х.**

На шкільному вічу.

Бесідник представив наглядно ріжницю між чужою й рідною школою, підніс видатну жертвенну працю рідно-шкільного вчительства і закінчив окликом:

— Хай живуть рідно-шкільні учителі!

— Але з чого? — відозвався скарбник кружка, який 4 місяці не міг виплатити платні.

На опері один із видців підспівує собі ввесь час під носом. Його сусідови, письменникови Трістанови Бернарови, це вкінці надоїло, тому він піґолосом каже:

— І це є такі ідіоти!

Музикальний гість, червоний від гніву, питається Бернара:

— Це ви про мене говорите?

— Борони Боже, я мав на думці того актора тенора, що перешкоджує мені слухати вас.

НАГЛИЙ СУД.

(19)

Промова д-ра Старосольського.

Хто прийшов до них ? — Мотика.

І хто прийшов до них? Мотика. Людина абсолютно визута зі всіх почувань моралі. Хто повірить його мнимому каяттю тут на салі? Хто повірить у причини, задля яких постановив змінити свої переконання і видати в імя цього своїх товаришів? Хто повірить у переміну з календарною точністю майже щодо години циничної людини, якої голос не задрожав і очі не зайшли сльозами в хвилі, коли видавав і вказував тих власне, котрих перший постановив на шляху, який тут скінчився.

Станули членами ОУН. І тут стоїмо перед одним основним абсолютним законом соціольоґії і соціальної психольоґії.

Втягано хлопців до конспіраційної організації і що стає тим пануючим мотивом їх життя? — Посвята. З одного боку бажання чину — оте бажання, яке що якийсь час стукає до вікон, сердець і душ народів, яке проявилось і в польській суспільности у формі романтизму — не того сентиментального ідилічного, а того романтизму, що кликав до вчинків, якого цвітом було повстання 1831 р., того романтизму, що застукав знову до польського суспільства перед 1863 роком, того, який воронжо відносився до тих, що chcieć nie chcieli, не хотіли хотіти.

Він приходить і опановує покоління. Приходить—і родиться бажання вчинків. Без огляду на те, чи перед критичним оком ці вчинки оказуються доцільними, чи ні. На це не відповідається арґументами, відповідається тільки тою вірою, що той, хто думає інакше, що критикує, робить це з психічних дефектів, nie chce chcieć. Та абсолютна віра в абсолютну силу вчинку, віра і переконання, що треба мірити сили на наміри, а не намір після сили.

Високий Суде! Приходить ще один мотив, який іде через психольоґію всіх людей. У Данилишина і Біласа з хвилиною, коли найшлися в одних рядах української революційної націоналістичної організації, родиться і говорить у них одно бажання, бажання посвятити себе — бажання спалитися на вівтарі, на жертвеннику ідеї, на службу якій пішли.

Микажемо, що для великої ідеї треба посвячуватись і бути готовим на смерть. В них та квестія жити для ідеї, служити ідеї, перемінилася в бажання вмерти за ідею. Вони у своїм критичнім наставленні до себе, уважаючи себе за звичайних рядовиків, пйонків у боротьбі, прийшли до переконання, що не можуть прислужитися великій своїй ідеї нічим, тільки своєю смертю.

Високий Суде! Цей момент пожертвування самого себе — цей момент другий, крім, бажання вчинку — це момент, який іде постійно через психольоґію цих рухів і до яких належить також український революційний рух. У Німеччині ставав перед судом один революціонер-комуніст і сказав: Wir sind Toten auf Urlaub. — „Ми, члени підпольної організації, до котрої належу я — ми є покійники, мерці-небіщики, яким тільки дано урльоп-відпустку до певного часу. Ми не зачисляємо себе до живих; наше місце там, по тім боці границі".

І це є характеристичне для всіх, хто направду щиро і беззастережно пристає до революційних рухів, яким є і ОУН. До того типу людей належав і той Поляк, що сказав: "Tacy jak ja, Ojczyźnie tylko śmiercią służą".

До типу таких належить і Данилишин, належить і Білас. Перший потвердив це цілою своєю мовчанкою, другий зізнаннями, в яких виразно бреніло: "Tacy jak ja, Ojczyźnie tylko śmiercią służą".

І все те, що вони зробили, не може викреслити цього факту: — чому, кому віддалися всецїло ці оба революціонери? Відділити їх не можу. Було тут тільки одно однісеньке почування, святе почування — любов — ніщо інше. Не бажання наживи, користи, вони були тільки невільниками тої великої ідеї — Волі! І добровільно станули тими рабами і віддали себе включно зі своїм життям їй, тільки їй. Два рази відкрив заслону святая святих своєї і Біласа душі той, що мовчить, — Данилишин. Там, у шпиталі, де небуденним щирим, геройським жестом бере на себе з товариша вину за вбивства, і тут, коли на саме слово Україна „заломився" — той гордий Данилишин заридав.

І це нехай промовить до Ваших судейських душ — цей кришталь душі обох підсудних.

Пересунувся тут крізь салю дух бл. п. Голувка. Нехай цей дух промовить до Вас. А коли дух Голувка до вас промовить, то я за долю їх не буду ані через момент дрожати.

(Далі буде).

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ТАРЗАН МОЖНОВЛАДЕЦЬ ДЖУНҐЛІВ.

(60)

Раніше сонце освічувало своїм промінням увесь замок Німр. Сьогодня незвичайно рано все тут було у великім русі. Майже вся площа замкового подвіря була всіяна людьми. Тут на сонці виблискували шоломи лицарів, їх зброя відбивала сонячне проміння, кидаючи пасма світла на дивні стародавні отяги жіноцтва, яке також усе звивлося на площі замку. Та й не дивно, що всі були так зацікавлені й піднесені; адже сьогодня будуть змагатися в двобою невідомий лицар Джеймс та сер Малюд, жених княжни.

Сам князь Ґобред сидів уже в своїй льожі разом зі своєю донькою Ґвінальдою. Проти князівської льожі, на другім кінці подвіря, в кутах стояли два намети. Один з них був прикрашений гербом сера Малюда, а на другому повівав прапор сера Джеймса. Прапор Блейка був чорний, а сера Малюда золото-зелений. Біля кождого намету стояли слуги, держачи за поводи чудові коні, теж прибрані до бою. Також стояли біля кождого намету сурмачі, щоб трубіти при виході їх лицарів.

В середині свого намету Блейк надівав на себе зброю. Йому пособляв сер Ричард, котрий усе старався дати інструкції Блейкови, які були потрібні йому, щоби боротися успішно з Малюдом. Тимчасом князь Ґобред подивився на сонце й потім дав якийсь наказ лицареви, що сидів біля нього. Той лицар покликав до себе князівського сурмача. Сурмач почав трубіти на знак того, що час двобою вже наступає. Всі поспішили сісти на свої місця, чекаючи появи лицарів, з яких один мав стати героєм, а другий трупом.

Коли обидва змагуни вийшли зі своїх наметів, люди стріли їх ґрімкими оплесками та вигуками привітів. Обидва були чудово зодягнені. Поважно сіли на свої коні, які також, здавалося, відчували вагу події. Обидва лицарі зїхалися на середині площі разом, привиталися, низько вклонившись, а потім поїхали до князівської льожі. Вони підїхали близько до льожі й відсалютували князеви, який дав знак почати двобій.